Високи представник Кристијан Шмит појашњава намјерне неистине које шире власти РС

Пратио сам изјаве дате у протеклом периоду које би наводно требале представљати тумачења Општег оквирног споразума за мир у БиХ (GFAP) и неких од његових суштинских аспеката. У том контексту, морам исправити неке дезинформације које се намјерно шире зарад испуњења неодговорних личних циљева. То је моја улога према Анексу 10 GFAP и занемарио бих своје дужности уколико не појасним како заиста ствари стоје. GFAP и даље остаје основ за мирну будућност свих грађана БиХ. Његова имплементација захтијева преданост, а не експерименте.

У покушају да се о РС-у створи слика као о држави, званичници РС-а већ дуго времена оспоравају раније спроведене државотворне реформе које су од највећег значаја у погледу напретка постигнутог од потписивања Дејтонског споразума. Таква политика РС-а, у комбинацији са политиком провокација и подјела коју спроводе неколико година, оспоравајући суверенитет, територијални интегритет и уставни поредак ове земље, одразила се и на политичку стабилност БиХ. Сада је дошло вријеме да се ове ретроградне политике оставе по страни и да се ради за будућност ове земље као цјелине. Недавни потези Европске уније и додјељивање статуса кандидата БиХ за чланство у ЕУ, показали су се као истинска прилика за БиХ. Ова прилика тражи увјерљив ангажман свих органа власти у БиХ. Да будем јасан: право РС да постоји као ентитет нико не би требао да доводи у питање обзиром да је то дио структуре утврђене

Општим оквирним споразумом за мир. Међутим, то право иде заједно уз дужност званичника РС да доприносе благостању цијеле земље, а не само свом личном.

Званичници РС су разрадили теорију о томе да је БиХ заједница ентитета који уживају своју државност, о томе да су ентитети носиоци суверенитета, или о "изворном Дејтону" и надлежностима које је држава "отуђила" од ентитета. Ова теорија, која се излаже са изузетном досљедношћу у циљу подривања институција које имају надлежност за тумачење Дејтона или Устава БиХ, погрешна је и произлази из врло пристрасног и свјесно погрешног тумачења GFAP-а, укључујући уставни оквир БиХ уграђен у сам Споразум.

Као и сви устави, Устав БиХ је живи документ који је кориштен за развој институција и надлежности које су потребне Босни и Херцеговини. То ни на који начин не представља пријетњу за РС, нити доводи у питање њено постојање. Све споразуме о преносу надлежности потписале су власти РС. Порицање тога баца сумњу у добре намјере власти РС. Такође је нетачно рећи да БиХ има сва овлаштења, док ентитети немају никаква. Дејтонски устав даје обимна овлаштења ентитетима, истовремено осигуравајући да се та овлаштења спроводе као саставни дио, и у интересу БиХ, а не против ње. Као такав, он даје могућност БиХ и ентитетима у њој да се окрену будућности и граде ову будућност као дио Европе и у хармонији са сусједним земљама. Не постоји сукоб између БиХ и ентитета. Постојање ентитета је загарантовано Уставом, као и територијални интегритет, политичка независност и суверенитет БиХ. Ови концепти су уграђени управо у прве одредбе GFAP-а и њима се наглашава да Споразум не познаје могућност дисолуције ове земље.

Осим тога, GFAP не оставља никаквог простора за погрешни концепт заједнице држава. Сви се сјећамо новије историје БиХ. Дејтон се не позива на 9. јануар, него на то да Република БиХ наставља своје постојање по међународном праву као држава. Као такав, Устав БиХ јасно утврђује да се постојање БиХ као државе наставља и успоставља два ентитета као дијелове Босне и

Херцеговине. GFAP није створио БиХ. Напротив, он је створио ентитете, потврђујући континуитет БиХ. Ентитети нису оснивачи државе, како би неки хтјели да то буде, већ су саставни дио државе, која њих не признаје као „државе“. Обимне надлежности које Устав даје ентитетима ни у ком случају нису израз њихове државности, већ прије израз потребе да ентитети и држава раде заједно како би остварили циљеве утврђених политика. Такође је битно подсјетити да су GFAP потписале Република БиХ, Република Хрватска и Република Југославија, а не ентитети.

Званичници РС тврде да се ентитети могу једноставно повући из законодавства БиХ и увести своје, заједно са паралелним структурама за њихово провођење. Ово је погрешно и супротно је свим правним принципима који су предвиђени GFAP-ом. Осим тога што РС не постоји ни на који други начин осим на основу дејтонског устава, она је такође обавезна да проводи све одлуке које доносе институције БиХ. Наравно, она може оспорити те одлуке пред Уставним судом БиХ, али када то учини, онда је обавезна и прихватити коначне одлуке. Званичници РС представљају Уставни суд БиХ као непријатеља РС. Као резултат тога, одлучили су да напусте ту институцију, стварајући ситуацију у којој се одлуке доносе без њих. Тиме РС наставља своју праксу напада на Суд и вршења политичког притиска на његове судије. Именовање чланова Суда из РС не само да би омогућило да се глас РС чује него би и деблокирало институцију која је кључна у свакој сложеној држави.

Ово показује праву природу проблема са којим морају да се суоче сви бх. политичари. Да би БиХ постигла напредак на путу ка ЕУ, потребно је конструктивно учествовање у раду институција. И РС и ФБиХ имају кључну улогу. Прошле године сам помогао Федерацији БиХ да преброди кризу са којом се суочавала. РС мора да заузме конструктиван став и суздржи се од блокирања институција БиХ. Најновија догађања показују да је превазилажење застоја могуће путем преговора, а не путем пријетњи и ултиматума. Колико год била важна питања као што су ВСТС, Закон о суду или Закон о сукобу интереса, њихово

усвајање показује да су координација и компромис једини начин да БиХ функционише и буде инструмент за постизање добробити грађана у оба ентитета.

Званичници РС такође тврде да БиХ нема других надлежности осим оних које су експлицитно побројане у Уставу БиХ. Ово опет произлази из врло произвољног читања Устава. Устав БиХ такође садржи одредбе под насловом "Додатне надлежности" које наводе неколико услова под којима БиХ преузима надлежности које нису експлицитно побројане Уставом БиХ. Ове одредбе коришћене су за успостављање институција које од тада дјелују на добробит БиХ, али и РС и ФБиХ. То се, рецимо, свакако односи на Управу за индиректно опорезивање или јединствени одбрамбени систем.

Званичници РС затим тврде да само потписници Анекса Општег оквирног споразума за мир имају овласти да тумаче ове анексе, погрешно тврдећи да се то односи и на Устав БиХ, те да у складу са тим, РС има надлежност да једнострано тумачи ове споразуме. Ова тврдња нема утемељење у међународном праву. Овлаштења за тумачење у већини анекса изричито су препуштене независном тијелу: то може бити институција БиХ као што је Уставни суд за Анекс 4, или међународни званичник као што је високи представник за Анекс 10 или командант Међународних мировних снага за Анекс 1. Ово наравно не спријечава доношење измјена и допуна Устава око којих би се постигао договор, у складу са процедуром предвиђеном Уставом.

Ови напади на темељне поставке Дејтонског споразума нису мотивисани високоморалним принципима, него се ради о ограниченим интересима неколицине чији је циљ избјегавање одговорности, злоупотреба институција и осигуравање сопствених коруптивних активности. Структура Дејтонског споразума којим се дефинише држава која се састоји од два ентитета била је такође начин да се заштите Срби и српски интереси, као и интереси других конститутивних народа. Заштитне одредбе у Дејтону узајамно штите интересе грађана и народа. Ова намјерно погрешна тумачења Дејтонског споразума угрожавају те заштитне мјере у корист себичних интереса.

Ови напади су уједно и дио шире кампање напада усмјерених на институције које штите Дејтон и државу, са истим циљем избјегавања одговорности. Напади на Уставни суд у контексту погрешног тумачења Дејтона и притисака на судије Уставног суда су један дио те кампање. Вулгарни и често срамотни напади на мене лично и на легитимност мог именовања су њен други дио.

У припремама за интеграцију БиХ у Европску унију, неопходно је придржавати се владавине права, без обзира ради ли се о државном или међународном праву, како би се сачувала перспектива за грађане БиХ да граде просперитетну будућност у земљи која нуди низ могућности. За то су потребни политичари који су предани осигурању мира и просперитета, а не сопственим интересима. Мој мандат је да чувам цјеловитост БиХ и повјерени задатак схватам врло озбиљно. То би сви требали имати на уму.